

Építészet- és építésügy kutatási eredmények összefoglalója

Tartalomjegyzék

A kutatási eredmények vezetői összefoglalója	1
A kutatásban résztvevők demográfiai adatai	5
Az OTÉK – Országos Településrendezési és Építési Követelmények.....	6
Főépítész rendszer.....	8
Tervtanácsi rendszer	9
Főmérnöki rendszer.....	10
Tervpályázati rendszer	10
Építészeti értékvédelem.....	11
Szerzői jogok.....	12
Reklámok.....	13
Ami kimaradt a kérdőívből.....	14

Az összefoglaló az epiteszforum.hu által indított „Építészet és építésügy” című, 2011.10.11 – 2011.12.12 közötti internetes, anonim közönségkutatás alapján készült. A két hónap alatt a gyakorlati életben aktív szakemberektől összesen 252 válasz érkezett. Az elemzést és értékelést Pásztor Erika Katalina DLA (epiteszforum.hu alapító, mb. főszerkesztő) végezte.

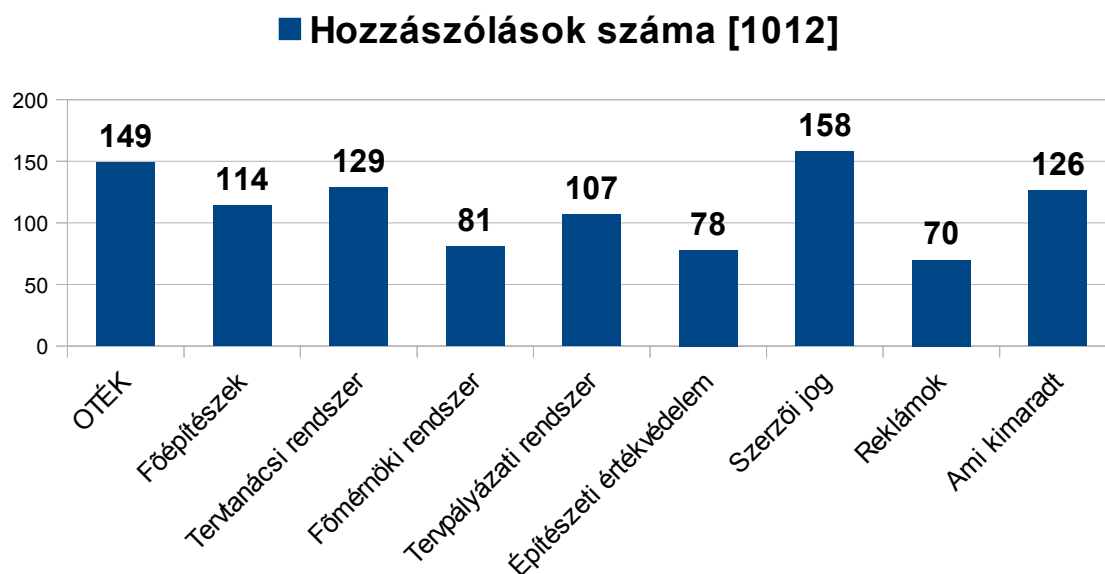
A kutatási eredmények vezetői összefoglalója

Két hónapig, 2011. október 11 - december 12. között **egyedülálló, nagyszabású kérdőíves kutatást** végeztünk aktív építész tervezők, főépítészek, mérnökök, urbanisták körében, amelyben az építészet- és építésügyet érintő tapasztalataikra, véleményükre voltunk kíváncsiak. A kérdőívet összesen 252-en töltötték ki, a válaszadók száma reprezentatív mintának tekinthető, **a válaszokban**

a szakma véleménye tükröződik. A kutatást adott témákra felfűzött **feleletválasztós kérdésekre**, valamint minden témához hozzáfűzhető, **szabadsoros véleményekre** alapoztuk. A kérdőívet kitöltők jelentős része [28-60%] élt a szabadsoros hozzászólások lehetőségével és részletesen is kifejtette álláspontját egy-egy kérdéskörrel kapcsolatban. A kérdések végén lehetőséget adtunk arra, hogy a kutatásban résztvevők leírják, szerintük mi az, **ami a kérdőívből kimaradt**, de olyan téma, ami fontos, és amivel foglalkoznunk kellett volna. Ezzel képet kaptunk arról is, hogy melyek ma a legtöbb építész érintő ún. **forró témák**. Bár ez a felmérés az építészek körében, a munkájukkal kapcsolatos tapasztalatokat kívánta feltárni, a kutatásból egyértelműen kiderül az is, hogy az építészettel és építéssel kapcsolatos tevékenységeknek milyen jelentős hatása van a gazdasági-társadalmi környezet egészére.

A kutatásban résztvevők hozzászólásaiból kitűnik, hogy **az építéssel összefüggő, túlbonyolított törvények és az ezekből mára kialakult szabályozási káosz** konkrét és valószínűleg igen nagymértékű gazdasági károkat okoz. Túl azon, hogy gazdasági recesszió van, az építésre vonatkozó törvények, rendeletek és szabályok összessége olyan zavaros és folytonosan változó, kiismerhetetlen jogszabályi környezetet teremtettek, amelyek miatt az építkezések többre kerülnek, tovább tartanak, és minőségüket tekintve pedig egyre rosszabbak. **Minden, amit az elmúlt években építettünk - lakások, felújítások, közterek, középületek, stb. - azért is drágábbak, silányabbak és megvalósításuk azért is húzódik, mert rosszak a törvények, jogszabályok, előírások.**

A tényleges gyakorlattal rendelkező építészek és mérnökök az elmúlt évtizedekben sajnos kiszorultak a szabályozási folyamatból. Jellemző, hogy **korábban ehhez hasonló, nagyszabású kutatás soha nem készült az országban**, aminek célja az lett volna, hogy feltárja a gyakorlati életben aktív tervezők tapasztalatait. Soha nem kérdezte meg őket senki, hogy milyen problémákkal szembesülnek és mit gondolnak, azokat hogyan lehetne orvosolni. Építési vállalkozások dőltek be rossz előírások, késedelmes engedélyek, elhúzódó peres ügyek miatt. Építészek és mérnökök szerint például **milliókat lehetne spórolni egy-egy társasházi lakás építési költségén, ha nem lennének fölösleges, értelmetlen, életidegen jogszabályok és előírások.** S ez csak a jéghegy csúcса.

ábra 1. A szabadsoros vélemények száma témakörönként. A kutatásban 252-en vettek részt.

A jelenlegi kutatás lényeges eredményének tekintjük, hogy igen nagy számú - összesen 1012 - vélemény gyűlt össze. Ezek elemzése és értékelése igen részletes képet ad az életünk megannyi kisebb-nagyobb részére kiterjedő építésügy jelenlegi helyzetéről. A települések alakításától kezdve a lakásépítésen, közparkok, középületek, ~terek, utak, hidak megvalósításán át egészen egy kisebb lakás-átalakításig nagyon sok múlik azon, hogy megbízott tervezőink a semmiből mit tudnak kitalálni a mi igényeinkre szabva. Elvileg a szakértők - építészek, mérnökök, tervezők - minden fejlesztés, beruházás legelső fázisától a megvalósulásig ismerik a folyamatokat, komoly rálátásuk van a terület tényleges működésére, amelyről ebben a kutatásban részletesen beszámolnak. Az ő felelős döntéseik meghatározók lennének az iparág fellendítésében, ha munkájukat, s ezen keresztül az egész iparágat, közvetve pedig minden felhasználót, tulajdonképpen valamennyiünket nem sújtánának a jogszabályi környezet káoszából fakadó, a nagyközönség elől eltakart, többnyire nem látható, de nyilvánvaló károk. Ez pontosan kiolvasható az 1012 szakértői véleményből.

Mindemellett az is kiderül, hogy az évtizedek szorgos munkájával, különféle minisztériumokban széttagolt jogszabályalkotással megbízott osztályok és főosztályok által összehozott jogi káosz a gyakorló szakemberek figyelmét is megosztja. Pillanatnyilag olyan sok, sürgősen kezelendő problémát neveznek meg, hogy a legtöbbjük **a szabályozási környezet teljes újragondolását**, vagyis nulláról induló újraépítését tartja egyedül kivezető útnak, nem pedig a meglévő jogszabályok jelenlegi – toldozó-foltozó, értelmes összefüggéseket, elveket és célokat nélkülöző – jelenlegi

gyakorlatát.

Az építőipar a GDP igen magas (10-12) százalékát adja egy működő gazdaságban. A kutatás eredményeként leszögezhetjük, hogy most az a legsürgősebb feladat, hogy teljesen új stratégiával és módszerekkel, új, gyakorlati szakemberek irányításával rendet kell tenni a jogszabályi környezetben, hogy **legalább saját törvényeink ne akadályozzák a magyarországi építőipar talpra állását**. Ezt a feladatot haladéktalanul el kell végezni és végeztetni¹, és ezzel gyakorló építészeket, urbanistákat, településmérnököket, szakági mérnököket, stb. kell megbízni, megfelelő jogi háttér biztosításával, **a szakmagyakorlók széles skálájának bevonásával**. Az nem megoldás, ha a szakmai szervezetek saját tagságuk megkérdése nélkül, gyakorlatilag ugyanazzal a módszerrel állnak neki a munkának, ahogyan ezt eddig a minisztériumok tették. Nagyon sokféle praxis és - ahogyan az alábbi kutatásból is kiderül - nagyon sokféle, értékes tapasztalat létezik az országban, amelyeket értelmezni és értékelní kell egy új szabályozás megalkotása során. Mivel a fennálló káosz az államapparátus évtizedes jogszabályalkotói gyakorlatának következménye, a munkát állami költségen (és nem társadalmi munkában!) kellene elvégeztetni a tervezők szakmai szervezeteinek (MÉK, MÉSZ, MMK, stb.) irányításával, és az építés megkerülhetetlen szereplőinek bevonásával.

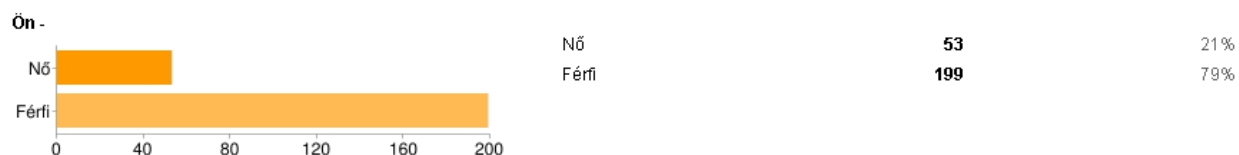
Budapest, 2012. február - március

Pásztor Erika Katalina DLA

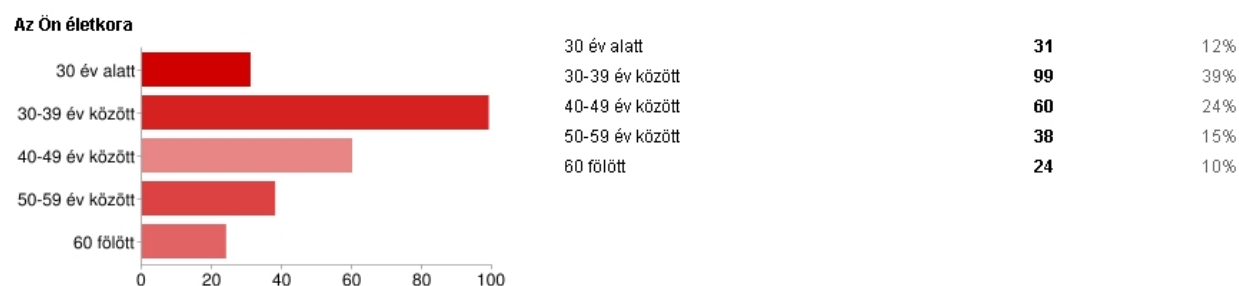
epiteszforum.hu

¹ Elvileg ez a munka a MÉK keretében elindult, de még nem nyilvános. Az első eredmények után várható, hogy szakma értesülhet arról, hogy egy ezzel megbízott munkacsoport hogyan is képzei el a szabályozási környezet átalakítását.

A kutatásban résztvevők demográfiai adatai

ábra 2. A kutatásban résztvevők megoszlása nemek szerint

ábra 3. A kutatásban résztvevők megoszlása életkor szerint

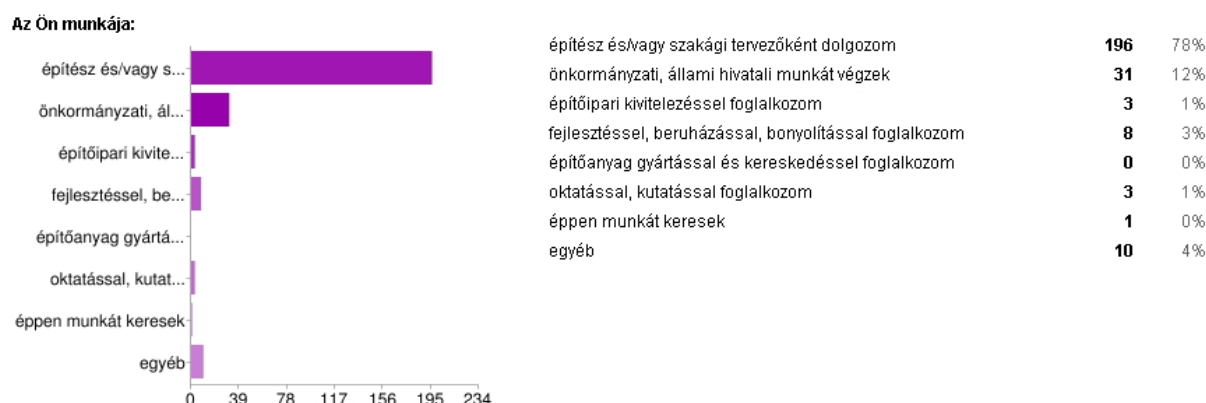

ábra 4. A kutatásban résztvevők lakóhely szerinti megoszlása

A válaszadók többsége férfi [78%], 30-60 év közötti [78%], nagyvárosban élő [73%] tervező [78%], aki vezető beosztásban [39%], alkalmazottként [27%] vagy vállalkozóként [29%] dolgozik. A felmérésben résztvevőknek csak 12%-a végez önkormányzati vagy állami hivatali munkát, így az alábbi vélemények leginkább az aktív, önálló tervezéssel foglalkozó építészek és mérnökök véleményét reprezentálják.

ábra 5. A kutatásban résztvevők megoszlása munkakör szerint

ábra 6. A kutatásban résztvevők megoszlása tevékenység szerint

Az OTÉK – Országos Településrendezési és Építési Követelmények

Kutatási összefoglaló

Összességében megállapítható, hogy az OTÉK (Országos Településrendezési és Építési Követelmények) jelenlegi állapotában nem támogatja kielégítően a tervezési munkát, ez a megkérdezettek közel kétharmadának véleménye. A megkérdezettek több, mint fele javasolja **az OTÉK teljes újragondolását** a hatékony építési szabályozás érdekében. A fogalom meghatározások, építménymagasság számítás, valamint a parkolási előírások esetében is kitűnik az elégedetlenség, amely a megkérdezettek felének okoz problémákat a napi praxisban. A demográfiai adatokkal összevetve kitűnik, hogy a megkérdezettek 12%-a végez hivatali munkát,

nagyjából ezzel azonos arányban van azok száma is, akik többé-kevésbé elégedettek az OTÉK-kal. Figyelemre méltó tény, hogy a különböző részletkérdésekre vonatkozóan a megkérdezettek 40-52% az OTÉK előírásainak teljes újragondolását szorgalmazza.

A megkérdezettek 59%-a hozzászólásokban is kifejezte véleményét az OTÉK-kal kapcsolatban. Szembetűnő, hogy a hozzászólók 92%-a – a felmérésben résztvevők 54%-a - a feleletválasztós kérdésekhez képest itt helyenként kifejezetten sarkosan fogalmazott, míg összességében a válaszadók az egyes részletkérdésekre a 10 fokozatú skálán megengedőbb osztályzatokat adott. Az eltérést részben az okozza, hogy kritikákat nyilvánvalóan a válaszadók azon - egyébként nagyobbik - része [54%] fogalmazott meg, akik gyakorlati munkájuk során rossz tapasztalatokat szereztek az OTÉK-kal kapcsolatban. Ezen túl a feleletválasztós részben **a kutatásban nem az általuk lényegesnek tartott kérdéseket emeltük ki.** A néhány általunk kiemelt, *konkrét* neuralgikus ponttal szemben (definíciók, építménymagasság, parkolók) kiemelkedően sokan *általános szinten, az előírások sokféle értelmezési lehetőségét, a túlbonyolítottságot, az OTÉK elavultságát, a túlszabályozottsággal párhuzamosan jelen lévő koncepcionális hiányosságokat (fenntartható építés, tájépítészet, új technológiák, stb.) kritizálták. Fontos tehát megjegyezni, hogy **a többség az általános képet emelte ki**, és a hozzászólásokban az egész OTÉK-ról alkotott kritikus véleményt, nem pedig annak egy-egy részletéről. Pár hozzászólásban utaltak is arra, hogy nagyon hosszú lenne a konkrét ügyek listája. A véleményekben a szabályozás által keltett általános, strukturális zavarok tükröződnek, míg a feleletválasztós kérdésekben felvetett problémák csak a jéghegy csúcsát jelentik. Az OTÉK nemcsak, hogy ezeken túl számtalan részletkérdésben vitatható szerintük, hanem alapvető problémákat fogalmaztak meg a szabályozásról általában. *„A hazai építési előírásrendszerre vonatkozó tapasztalataimat összevetve a néhány éves angliai gyakorló építészként szerzett tapasztalatommal könnyen belátható, hogy lehet áttekinthető, használható rendszert kialakítani, ami elég rugalmas ahhoz, hogy alkalmazkodni legyen képes az egyedi helyzetekhez, változó feltételekhez, egyéb elvárásokhoz.”* Összességében tehát elmondható, hogy **bár a kutatásban az OTÉK-kal kapcsolatban több részletre rákérdeztünk, a hozzászólók a szabályozás általános problémáit tárták fel.** A szakmagyakorlók többsége korszerűbb, életszerűbb és egyértelmű szabályozást akar, jogbiztonságot és stabilitást, és úgy véli, hogy ezt célszerű lenne a szabályozás jelentős mértékű újragondolásával elérni.*

Az OTÉK - részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

OTEK_osszefoglaloval.pdf

Főépítési rendszer

Kutatási összefoglaló

Összességében a megkérdezettek közel fele [45%] úgy érezte, hogy a kérdőív kérdéseire adott válaszokat hozzászólásával ki kell egészítenie. Ezek a kiegészítések tovább finomították a képet, amit a válaszok összegzése után kaptunk. A megkérdezettek elsöprő többsége szerint **szükség van főépítészekre**, a főépítési tevékenységnek nagyobb hangsúlyt, a főépítészeknek pedig nagyobb személyes felelősséget adna a település arculatának alakításában. A megkérdezettek kétharmada megváltoztatná a jelenlegi **összeférhetlenségi szabályozást**, jelentős többségük [88%] úgy véli, hogy főépítész csak az legyen, aki megfelel a szakmai kritériumoknak, és a tevékenység értékelését is szükségesnek tartja. Ugyanakkor a főépítési munka ellenőrzését tekintve már megosztottak a vélemények. A válaszadók 54%-a nem támogatja, hogy a főépítészek hierarchikus rendszerbe szerveződjenek, és 52%-uk véli úgy, hogy a főépítésznek legyen vétőjoga az új épületek engedélyezési eljárása során. Tehát amiben majdnem mindenki egyetért az az, hogy **szükség van a szakmai kritériumok alapján kiválasztott főépítészekre, és tevékenységüket értékelni kell.**

A szabadsoros véleményekben két dolgot emeltek ki. Az egyik a főépítészek politikától, üzlettől (és építési hatóságtól) is **független szakmaiságának biztosítása**, valamint az **összeférhetlenség szabályainak tisztázása**. Összességében a válaszadók szemében az ideális főépítész egy *superman*, legalábbis ilyen tulajdonságokat, tudást és hatást vár el tőle a szakma: legyen egyszerre képzett urbanista, karizmatikus építész tervező, legyen csapatjátékos, ne szóljon bele a területére mások által tervezett épületek esztétikai kialakításába, legyen független a helyi politikai és üzleti érdekektől, de legyen jóban ezek képviselőivel, legyen minél több jogköre, s amikor kell, legyen bátorsága és joga felülbírálni az előírásokat, de ítéljen mindig objektív szakmai szempontok szerint és maga ne tervezzen az adott területre.

A főépítész kívánatos kompetenciáiról megoszlanak a vélemények, ami azt jelzi, hogy ezek nem pontosan tisztázottak, illetve vitás kérdések a szakmán belül. Ez a korrekt szakmai kritériumrendszer - ami alapján főépítész lehet valaki - bizonytalanságát is előrevetíti, ez pedig további kérdéseket vet fel a főépítész képzéssel illetve utánpótlással kapcsolatban. Hovatovább nyitva hagyja azt a kérdést, hogy a főépítész munkáinak eredményeit hogyan, milyen kritériumok mentén, milyen módszerekkel lehet értékelni, amit egyébként a válaszadók jelentős része [87%] igencsak kívánatosnak tart.

Főépítész rendszer – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

foepiteszi_rendszer_osszefoglaloval.pdf

Tervtanácsi rendszer

Kutatási összefoglaló

Össességében elmondható, hogy a kérdőív feleletválasztós kérdéseit a megkérdezettek fele [51%] nem érezte kielégítőnek, ezért a szabadosoros rovatban írta le személyes tapasztalatait. A feleletválasztós kérdésekre adott válaszok és a hozzászólások között **helyenként szembetűnő a véleménykülönbség**. Amíg a feleletválasztós kérdések alapján az derül ki, hogy a megkérdezettek közel fele [48%] a **tervtanácsok megerősítése** és jogköreik kibővítése mellett foglalt állást, addig a hozzászólásokból az tűnik ki, hogy a **tervtanácsok szubjektivitása** miatt többnyire ezt kivitelezhetetlennek tartják. Még szembetűnőbb a hierarchikus tervtanácsi rendszerrel kapcsolatos véleménykülönbség. Míg a feleletválasztós kérdés kapcsán a válaszadók 58%-a tartja szükségesnek, a hozzászólások között elenyésző volt azok száma, akik a hierarchikus rendszer mellett érveltek.

Utoljára ki kell emelnünk egy fontos részletet, amelyet a statisztikában nem emeltünk ki, de többek által is említett fontos észrevétel, hogy *a tervtanácsi rendszer jelentősen lelassítja az engedélyezési folyamatot*. Tulajdonképpen senki sem finanszírozza a tervtanácsi vélemény alapján keletkező plusz tervezői munkát, ez a kockázat a tervezőé. Ugyanakkor **a zsűri véleménye mögött nincs felelősségvállalás és nincs kockázat**. Ez a *felelősség aszimmetria* a tervező kiszolgáltatottságát eredményezi és melegágya a különféle torzulásoknak, hovatovább a korrupciónak is.

Tervtanácsi rendszer – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

[tervtanacsi_rendszer_osszefoglaloval.pdf](#)

Főmérnöki rendszer

Kutatási összefoglaló

Mind a feleletválasztós kérdésekre adott válaszokból, mind a szabadsoros véleményekből kitűnik, hogy a főmérnöki rendszert illetően **a szakmának nincs egységes, határozott véleménye**. Szükségesnek vélik, de mivel nincsenek tisztában egy potenciális főmérnök hatáskörével, feladataival, sokan megijedtek egy újabb bürokratikus apparátus felállításától. A hozzászólásokból ez egyértelműen kiderül, az elutasítás mögött leginkább a túlszabályozottságtól és túlbonyolítástól való félelem kapott hangot.

Főmérnöki rendszer – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

[fomernoki_rendszer_osszefoglaloval.pdf](#)

Tervpályázati rendszer

Kutatási összefoglaló

Összességében elmondható, hogy a tervpályázati rendszerrel kapcsolatban a szakmában kialakult vélekedések meglehetősen **heterogén** képet mutatnak. Abban egyetértés mutatkozik, hogy jók és szükségesek a tervpályázatok, de arra vonatkozóan, hogy hogyan működjön ez a rendszer, hogyan határozzák meg például a kötelezően pályáztatandó projektek körét, már eltérőek az álláspontok. A jelenlegi rendszer tapasztalataiból kiindulva a szabadsoros vélemények között **a tervpályázatok lebonyolítását érte a legtöbb kritika**, mind a zsűrizés menetével, mind az előkészítéssel,

lebonyolítással a hozzászólók több, mint 36% volt elégedetlen. S bár a szakmai vélemény és a megrendelőt képviselő politikai akarat érvényesítésének viszonyáról konkrét rákérdezéskor a többség úgy vélekedik, hogy építészeti minőségről ne a politika döntsön, a hozzászólásokból az tűnik ki, hogy a tervpályázati rendszer átalakítása kapcsán ezt az aspektust viszonylag kevesen mérlegelik, a vélemények között nem kapott túl nagy hangsúlyt. Ennek okát fűrkészve felmerül, hogy **a jelenlegi rendszer gyakorlatilag megszűnt**, alig vannak nyílt tervpályázatok, vagy ahogy az egyik hozzászóló írta: „Lehet tervpályázati rendszerről beszélni ott, ahol a tervpályázat már a fehér hollónál is ritkább? Az ok nyilvánvaló: a hatalom számára a tervpályázat, mint a nyilvánosság egyik megnyilvánulási formája, legfeljebb ímmel-ámmal megtűrt jelenség. Ezért nincs egyértelmű nyilvános tervpályázati kötelezettség a közberuházásoknál sem.”

tervpályázati rendszer – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

[tervpalyazati_rendszer_osszefoglaloval.pdf](#)

Építészeti értékvédelem

Kutatási összefoglaló

A vélemények szinte egybehangzóan az értékvédelem területén tapasztalt hiányosságokra és ellentmondásokra hívták fel a figyelmet. A gyakorlatból szerzett tapasztalatok és az elérni kívánt célok megfogalmazásai (*wish-list*) keveredtek a hozzászólásokban, amely azt mutatja, hogy ezzel a területtel sokkal mélyebben kell foglalkozni a közeljövőben, hogy tisztább képet kapjunk arról, hogy melyek a *tényleges* tapasztalatok. Ebben a kutatásban mi csak a felszínt érintettük egy kérdés erejéig. Az eredményekből látszik, hogy az értékvédelmet a szakma nagyon fontos területnek tartja, s erre szándéka szerint minden elérhető forrásból pénzt és erőforrásokat csoportosítana. A témának feltétlenül további, önálló kutatást kellene szentelni.

Építészeti értékvédelem – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

Szerzői jogok

Kutatási összefoglaló

Összességében a szabadSOROS hozzászólások 93%-a [148 vélemény] kritikusan áll a szerzői jogok kérdéséhez, **a jelenlegi szabályok újragondolását**, átalakítását javasolja. A hozzászólók ötöde a szerzői jogokat fontosnak tartja, úgy véli, hogy **komolyabban kellene venni** ezeket az építészet területén, és a hatékonyabb betartatásuk irányába történő változásokat tekintené előrelépésnek. Ezzel szemben a szerzői jogokkal kapcsolatban a hozzászólók több, mint harmada szkeptikus, sokkal inkább akadályozó, **korlátozó hatásukat emelik ki**, rámutatnak **ellenmondásos** jellegükre.

A hozzászólók közül többen is olyan értékes szempontokat, javaslatokat vetnek fel, amelyek hasznosak lehetnek a szerzői jogok építészeti területen történő újragondolása során. Többek között felmerül annak kérdése is, hogy ha például egy adott terv *illetéktelen* felhasználása ellen véd a szerzői jog, akkor mi van akkor, ha ettől az adott tervtől eltérően valósul meg maga az épület, ebben az esetben a tervező elszenved-e és ha igen, akkor milyen jogsérelmeket. Mivel ez elég gyakori jelenség, a szakmagyakorlók **a használatbavételi engedélyhez kötelezővé tett tervezői aláírást** fontos jogvédelemnek tekintenék.

De nem ez az egyetlen probléma, amely a hozzászólásokból feltárható. Jól látszik, hogy sok példa akad a visszaélésre, kijátszásra, a jog megkerülésére is. *„A szerzői jogok alapvetően jól vannak jogilag szabályozva, csak a gyakorlatban sokszor semmibe veszik őket. A beruházók (az állam is) az erő pozíciójából mondatják le a tervezőket a szerzői jogaik vagyoni értékéről, ellenérték nélkül. Ezt a gyakorlatot meg kellene tiltani.”*

A hozzászólások száma és tartalma is azt mutatja, hogy a szerzői jogokhoz kapcsolódóan **a szakmagyakorlókat sok sérelem éri**, amelyeknek csak kisebb hányada ered abból, hogy az átalakításokhoz az eredeti tervező hozzájárulását kell kérni, és adott esetben az eredeti tervező felkutatása és hozzájárulása komoly problémát okoz. Belátható, hogy a szerzői jogok akkor tarthatók be, akkor kérhetők számon, ha van az érdekeltek számára ilyen célú, könnyen elérhető **nyilvántartás**. Ennek hiányában a jogszabály a tervezőkre és a tulajdonosokra olyan **plusz adminisztrációs terheket ró**, amelyek elkerülése – gazdaságilag szükségszerű, erőforrás-

racionalizáló viselkedés esetében - szinte magától értetődik.

A feleletválasztós kérdéssel tulajdonképpen csak a problématerület vékony felszínét értük el, a szerzői jogokkal kapcsolatban sokkal több és mélyebb probléma van, amelyeket részletesebben fel kell tárnunk. A helyzetet bonyolítja, hogy a szerzői jogok sem a díjazással kapcsolatos kérdésektől, sem pedig a szakmai szervezeteknek delegált feladatok újragondolásától nem függetlenek. A hozzászólások rámutatnak arra is, hogy a szerzői jogokat az építészet területén nem biztos, hogy automatikusan alkalmazni lehet, ez (is) egy speciális terület. Ahogyan a szerzői jogok kérdése más területeken is folyamatos vitatéma, a nyilvános vitákat az érdekeltek - építészek, tulajdonosok, jogi szakértők - között itt sem lehetne megkerülni a konszenzus érdekében.

Szerzői jogok – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

[szerzoi_jogok_osszefoglaloval.pdf](#)

Reklámok

Kutatási összefoglaló

Összességében a véleményekből kitűnik, hogy a szakmagyakorlók jelentős többségének komoly problémái vannak a reklámokkal, azok mennyiségével és minőségével egyaránt. A szabályozást illetően viszont nincs egységes vélemény, a legtöbben ezt helyi kompetenciakörbe sorolnák, bár többen is megemlítik, hogy a további zsűrik és engedélyezési szervek föllállítása anyagilag megterheli az önkormányzatokat és növeli a bürokráciát. Az egyik hozzászólás pontosan megfogalmazza a problémát: „Jelenleg nettó vizuális környezetszennyezés. Ez az összes eddiginél bonyolultabb, de talán egyszerűsíthetőbb kérdés. Először az érdekeket, a szereplőket, a célokat kellene tisztázni. Aztán érdemes szabályozást alkotni rá.”

Reklámok – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

Ami kimaradt a kérdőívből

Kutatási összefoglaló

A kérdőívből kimaradt problémák feltérképezése sok szempontból tanulságos, kitapinthatók belőle azok az ügyek, amelyek a legtöbb szakmagyakorló számára akadályt jelentenek. Legtöbben a **szabályozási káoszt, a túlszabályozottságot, és az állandóan változó jogszabályi környezetet sérelmezik**, és egységesítést, összehangolást, egyszerűsítést szorgalmaznak ezen a téren. A másik legfontosabb problémakör a **tervezési díjakat** érinti. Az építészek szerint alacsonyok a tervezési díjak, és sokszor nem is fizetik ki őket. A megoldási javaslatok egyszerre szorgalmazzák egyfajta minimális tervezői díj meghatározását, másrészt a tervezők olyan – szabályozásba beépíthető - jogi eszközöket keresnek, amelyek megvédik őket a kijátszástól. A harmadik legkritikusabb pont az **egyre bürokratikusabb engedélyezési eljárások** ügye, amelyek amellet, hogy komoly idővesztést és gazdasági károkat okoznak, a megbízó-tervező bizalmi viszonyát is kikezdi. Az engedélyezési eljárásokban az egyszerűsítést az egyik elsőrendű feladatnak tekintik. Mindezek mellett a kamara érdekérvényesítési és érdekvédelmi szerepének megerősödését várják el, kiemelten fontosnak tartva azt, hogy a kamara – és az általa képviselt szakmaiság – a szabályozási folyamatban **vétőjoggal** élhessen. A szakmagyakorlók igen **jelentős érdeksérülést szenvednek el az engedélyezést követő megvalósításból való kizárásuk, mellőzésük során**, és ennek visszaszorítása érdekében sürgetik a **használatbavételi engedély megadásához szükséges tervezői nyilatkozat** törvényi előírását. Ugyanis a tervekhez képest nagyon sokszor egészen más valósul meg, miközben a terveket a tervezők írják alá, felelősséget ők vállalnak.

Az alábbi vélemények összesítéséből még további észrevételek tehetők. Az egyik az, hogy az építészet-építésügy számtalan súlyos problémával küzd, a tervezők maguk is bajban vannak, hogy a sok irritáló helyzetből melyiket emeljék ki. Éppen ezért **a 126 vélemény sokfelé szóródik** a pályázatok, közbeszerzések, díjazás, érdekképviselő, önálló minisztérium, engedélyezés, oktatás, továbbképzés, jogosultságok, stb. között, ami azt jelenti, hogy mindenütt olyan káosz és zűrzavar van, amely a szakmagyakorlókra – és rajtuk keresztül tulajdonképpen a megrendelőkre, illetve az építési folyamat valamennyi szereplőjére – fölöslegesen nagy terheket ró. Ezek a terhek konkrét gazdasági károkat okoznak, s teljesen fölöslegesen egyszerre lesz drágább és rosszabb minőségű a

megvalósult projekt, **a túlszabályozottság és a bürokrácia együttes hatásának következtében az épített környezet minősége romlik.** Más oldalról viszont egy érdekes pszichológiai jelenség is megfigyelhető, miszerint a válaszadók a túlszabályozottság ellenére megoldásként helyenként újabb, még szigorúbb szabályozást tartanának kielégítőnek.

Ami kimaradt – részletes kutatási eredmények >>

A részletes eredmények bemutatása és értékelése külön dokumentumban >>

[ami_kimaradt_osszefoglaloval.pdf](#)